

YENİ BİR MADENCİLİK POLİTİKASI İÇİN GENEL İLKELER

İçinde bulunduğumuz çağda, insan yaşamı için vazgeçilmez önemini algılamak giderek güçleşse de, madencilik, tarih boyunca uygarlıkları şekillendiren temel sektörlerden biri olmuştur. Özellikle, insanlığın gelişim sürecinin son ikiyüz yılındaki baş döndürücü ilerlemede kömür ve demirin önemini yadsımak mümkün değildir, içinde bulunduğumuz yüzyılda da, madencilik faaliyetleri olmaksızın insan yaşamının sürdürülebilmesi olası değildir. Bugün, kullandığımız arabalardan içinde yaşadığımız evlere, bilgisayarlardan telefonlara kadar yaşamımız için vazgeçilmez olan hemen herşey, madencilik etkinlikleri sonucu elde edilen ürünler sayesinde varlık kazanabilmektedir. Yine, madencilik faaliyetleri olmaksızın tarımsal üretim ya da elektrik enerjisi üretiminin buldukları düzeylerin çok çok altında olacakları da açıktır. Bu bakımdan, madencilik sektörü, dün olduğu gibi bugün de, ulusal için vazgeçilmez konumunu sürdürmek durumundadır.

Madencilik sektörü, aynı zamanda, genel olarak emek yoğun bir sektör olması bakımından istihdam yaratma kapasitesinin yüksekliği ve yapıldığı yerdeki bölgesel gelişmeye olan doğrudan ya da dolaylı katkıları bakımından da uluslar için vazgeçilmezdir. Ancak, madencilik faaliyetlerinin genel ekonomi ve toplumsal yapıya olan katkıları, etkin planlama ve yürütme süreçleri olmaksızın azalmakta ve en fazla madenin ömrü boyunca sürebilmektedir. Bu çerçevede, söz konusu faaliyetlerden doğrudan ya da dolaylı etkilenen tüm kesimlerin katılımı olmaksızın planlanan ve sadece kar amaçlı yürütülen madencilik faaliyetlerinden ülkeye beklenen yarar sağlanmazken, bu tarz bir madenciliğin giderek tüm bir sektöre de zarar verdiği görülmektedir. Bilimsel gerekere uygunluk göstermeyen, çevre kaygısı taşımayan, toplumsal duyarlılıklara aldırmayan ve toplum için yeterince şeffaf olmayan bir madencilik, toplumun bu sektöre olan güvenini azaltmakta, kamuoyunun madencilik sektörünü algılamasını giderek gerçekte olduğundan son derece farklı şekillendirmektedir.

Bu çerçevede, madencilik faaliyetlerinde, bir yandan hesap verilebilirlik, şeffaflık ve kararlara katılımın sağlanması, diğer yandan söz konusu faaliyetlerin çevre ve ekosistemlerin korunmasını da gözetecek şekilde, temel olarak ekonomik kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılarak

gelir dağılımının düzeltilmesi hedeflerine yönlendirilmesi, gerek toplumun yararı gerekse madencilik sektörünün gelişimi bakımından son derece büyük önem taşımaktadır.

Ülkemiz kalkınmasının temel taşlarından biri olarak, sanayi sektörlerine düşük maliyette ve kaliteli girdiyi sağlaması bakımından sanayileşmenin motor gücü olması gereken madencilik sektörü, yukarıda belirtilen olumsuzluklardan sıklıkla etkilenmiş olmasının yanısıra, ülke yönetimlerince yeteri kadar önem verilmemesi ve sektörle ilgili rasyonel politikaların bir türlü oluşturulmaması bakımından da zorluklar yaşamaktadır.

Bu çerçevede, Maden Mühendisleri Odası, aşağıda genel ilkeleri ortaya konulan bir Ulusal Madencilik Politikası'nın, zaman kaybetmeden ve ilgili tüm tarafların katılımıyla oluşturularak uygulamaya geçilmesinde son derece büyük yarar görmektedir.

Ulusal Madencilik Politikası İçin Genel İlkeler:

a) Madencilik sektörünün tüm alt sektörlerinde üretim arttırılmalıdır. Ancak, söz konusu üretimin hedefi dış satım değil, ülke sanayi sektörleri olmalıdır. Madencilik sektörünün ülke kalkınmasındaki kritik önemi, fazla miktarlarda üretilip yurt dışına satılarak döviz elde edilmesinde değil, ancak, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlamasındadır. Bu çerçevede, madencilik sektörünün planlanmasında ülke sanayi sektörleri ile entegrasyon ön planda tutulmalıdır.

b) Ülkemizin ihtiyacı olan enerjinin, yerli maden kaynaklarımızdan karşılanması öncelikli hedef olmalıdır. Sanayinin ihtiyacı olan ucuz enerji üretiminin sağlanması ve bu enerjinin sürekli ve güvenilir olması bakımından, yerli maden kaynaklarımızın kullanılması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Elektrik enerjisi arz-talep dengesinin sorunsuz sürdürülebilmesi için, ulusal maden kaynaklarımıza öncelik veren, akılcı bir enerji politikası zaman kaybedilmeden oluşturulmalıdır.

c) Maden aramaları uzun yıllardır ihmal edilmiştir. Aramalarla ilgili etkin yasal ve yönetsel yapıların hızla tesisi ve çağdaş teknolojilerin kullanıldığı arama faaliyetlerinin, kamu denetiminde ve mutlaka rasyonel bir stratejik plan çerçevesinde yürütülmesi gerekmektedir.

d) Madencilik sektöründe aramadan uç ürüne kadar her aşamada ileri teknoloji kullanımı amaçlanmalıdır. Üretim ve kaynak performansının iyileştirilmesine ve yeni ürünlerin elde edilmesine yönelik olarak yeni gelişen teknolojilerin kullanımı, bu sektörün ülke kalkınmasına katkısı bakımından kritik önemdedir. Bu nedenle sektörde ileri teknoloji kullanımı ve üretilmesine yönelik araştırma-geliştirme çalışmalarına öncelik verilmelidir, ileri üretim teknolojilerinin geliştirilmesi ve kullanımı, daha temiz ve daha etkin madencilik süreç ve ürünlerinin temini bakımından ön koşuldur.

e) Gelişmiş teknoloji kullanımı ve yani madencilik teknolojilerinin geliştirilmesi, sektöre önemli katkılar yapacak, yeni fırsatlar yaratacaktır. Bu çerçevede söz konusu teknolojilere uyum sağlayacak ve bunları kullanabilecek iyi eğitilmiş işgücünün varlığı önemlidir. Madencilik sektöründeki eğitim ve öğretim konusunun bu çerçevede yeniden ele alınması ve sektörün gereksinim ve beklentilerinin yansıtılması gerekmektedir.

f) Ülke madencilik sektörünün en önemli darboğazlarından biri, gerek kamu gerekse özel kuruluşlardaki yönetsel yapıların verimsizliğidir. Bu yapıların verimliliğine yönelik çalışmalar, madencilik sektörünün gelişimi bakımından son derece önemlidir. Söz konusu yapılar da hesap verilebilirlik ve şeffaflık mutlaka sağlanmalıdır.

g) Sektörde Pazar araştırması kavramı gelişmemiştir. Bu konunun kapsamlı bir çerçevede yeniden ele alınması, gerek mevcut gerekse gelişen pazarların yakından takip edilerek değişikliklere uygun stratejilerin belirlenmesi gerekmektedir.

h) Çevre faktörü gözardı edilerek madencilik faaliyetlerinin yürütülmesi, içinde bulunduğumuz yüzyılda

mümkün değildir. Sürdürülebilir kalkınma kavramı içerisinde ya madencilik ya çevre dayatması bulunmamaktadır. Madencilik sektörünün çevreye etkilerini yadsımak mümkün değildir. Ancak, madencilik sektöründe, çevre dostu teknoloji ve yöntemlerin kullanılması, madencilik süreçlerinde yada sonrasında çevrenin korunmasına ya da yenilenmesine yönelik önlemlerin alınması, sektörün gelişimini engellemeyecek, aksine genel anlamda sektörün gelişimine yönelik katkı yapacaktır.

i) Madencilik sektöründe, toplumu eğitme ve bilgilendirme gereksinimi hızla artmıştır. Madencilik sektörünün ülke kalkınması ve toplumların gelişmesindeki önemi konusunda kamuoyu bilgilendirilmelidir. Toplumun, bir istihdam alanı ve gelir kaynağı olarak madencilik sektörünün önemi hakkında eğitilmesi, sektörün gelişmesi bakımından son derece önemlidir.

j) Madencilik sektörünün her alanında, şeffaflık sağlanmalıdır. Sektörde bilgi akışı sağlanmalı, alınan kararlardan toplumun her kesimi bilgilendirilmelidir.

k) Yerel halkın onayını almamış hiçbir ekonomik girişimin ülkeye yarar getirmesi beklenemez. Madencilik sektörüne ilişkin alınacak kararlarda ilgili yöre halkının da katılımı sağlanmalıdır.

l) Toplumsal, ekonomik ve çevresel bakımdan sürdürülebilir bir madencilik sektörünün gelişimi devlet, sektörde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütlerinin yapıcı işbirliği ile mümkündür. Söz konusu tarafların doğrudan katılımları olmaksızın hazırlanacak herhangi bir sektör planlanmasının yada plan uygulamasının başarılı olması mümkün görülmemektedir.

TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU